

Datum van
inontvangstneming

:

29/01/2026

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-780/25 – 1

Zaak C-780/25

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

4 december 2025

Verwijzende rechter:

Oberste Gerichtshof (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

25 november 2025

Verzoekende partij:

Desch-Drexler Buch- und Papierhandels & Verlags GmbH

Verwerende partij:

UO

Het Oberste Gerichtshof (hoogste federale rechter in civiele en strafzaken, Oostenrijk; hierna „verwijzende rechter”) heeft als rechter in *Revision* [OMISSIS] in de zaak van verzoekende partij Desch-Drexler Buch- und Papierhandels & Verlags GmbH, [OMISSIS] Pinkafeld (Oostenrijk), [OMISSIS] (hierna: „verzoekster”), tegen verwerende partij UO, [OMISSIS] Berlijn, Duitsland, [OMISSIS] (hierna: „verweerder”), betreffende een vordering tot het staken van inbreuken en tot openbaarmaking van een vonnis (geldelijk belang: 47 500 EUR), naar aanleiding van verweerders *Revision* tegen het arrest van het Oberlandesgericht Wien (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Wenen, Oostenrijk) van 16 juli 2024, GZ 3 R 36/24x-23.1, waarbij het vonnis van Landesgericht Eisenstadt (rechter in eerste aanleg Eisenstadt, Oostenrijk) van 16 januari 2024, GZ 2 Cg 103/23s-14, [OMISSIS] is bevestigd, de volgende

beslissing

gegeven:

I. Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt krachtens artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1) Staat het Unierecht, met name artikel 34 VWEU, in de weg aan de toepassing van nationale bepalingen als § 4, lid 2, Buchpreisbindungsgesetz 2023 (Oostenrijkse wet op de vaste boekenprijs 2023) (BPrBG 2023) en § 5, lid 3, Buchpreisbindungsgesetz (Duitse wet op de vaste boekenprijs) (BuchPrG), die (ook online)handelaren bij een directe verkoop van boeken aan eindverkopers in een andere lidstaat ertoe verplichten om een voor eindverkopers bindende verkoopprijs, die niet lager mag zijn dan de door de uitgever voor het land van uitgave aanbevolen eindprijs (verminderd met de daarin begrepen btw en vermeerderd met de in het land van invoer verschuldigde btw), vast te stellen en bekend te maken, voor zover de uitgever zelf geen eindprijs voor het land van invoer heeft aanbevolen?

2) Is een nationale wettelijke regeling betreffende de vaste boekenprijs als bedoeld in de eerste vraag verenigbaar met het Unierecht, met name artikel 4, lid 3, laatste volzin, VEU en artikel 101 VWEU?

3) Is een nationale regeling die een aankondiging van toegestane kortingen op de eindprijs verbiedt verenigbaar met het Unierecht, met name met de in de eerste en tweede vraag genoemde bepalingen alsook met de artikelen 11 en 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie?

4) Kan een dergelijke nationale wettelijke regeling inzake de vaste boekenprijs en/of het verbod van aankondiging van kortingen gerechtvaardigd worden door dwingende vereisten van algemeen belang dan wel krachtens artikel 36 VWEU of artikel 167 VWEU, bijvoorbeeld wegens een algemeen belang bij bescherming van het boek als cultureel goed, met name bij bevordering van de boekenproductie, bij verscheidenheid aan titels tegen vaste prijzen en bij verscheidenheid aan boekhandelaren?

II. [OMISSIS]

M o t i v e r i n g:

I:

A. Feiten

[1] Verzoekster exploiteert een boekhandel in Oostenrijk met een onlineshop voor klanten met een postadres in Oostenrijk.

[2] Verweerder exploiteert als individuele ondernemer met zetel in Duitsland een onlineshop op het platform Amazon Marketplace Deutschland, waar hij ook aan Oostenrijkse klanten onder meer Duitstalige boeken aanbiedt en verkoopt. In het bijzonder heeft verweerder het boek „*Eine vollständige Liste aller Dinge, die*

ich vergessen habe” (een volledige lijst van alle dingen die ik heb vergeten) van Doris Knecht (ISBN: 978-3-446-27803-5) voor 24 EUR bruto aangeboden. Voor dit boek is voor Oostenrijk een minimumprijs van 24,70 EUR vastgesteld (hierna: „Oostenrijkse minimumprijs”).

[3] De omzetbelasting voor boeken bedraagt in Duitsland 7 % en in Oostenrijk 10 %. Het prijsverschil van 0,70 EUR is groter dan het verschil dat zuiver rekenkundig zou voortvloeien uit de verschillende btw-tarieven (24 EUR: $1,07 \times 1,1 = 24,67$ EUR).

B. Verloop van de procedure tot nu toe

[4] **Verzoekster** vordert, verweerder te verbieden om in het economische verkeer voor concurrentiedoeleinden aan Oostenrijkse eindverbruikers producten met een vaste prijs in de zin van § 2 van het Österreichisches Bundesgesetz über die Preisbindung bei Büchern [Buchpreisbindungsgesetz 2023; Oostenrijkse bondswet op de vaste boekenprijs (hierna: „BPrBG 2023”)] aan te kondigen met een prijs die onder Oostenrijkse minimumprijs ligt. Een dergelijke aankondiging is in strijd met § 7, lid 2, BPrBG 2023. Verweerder biedt honderden boeken met een vaste prijs aan tegen Duitse prijzen die door het verschil in btw in de regel lager zijn dan de voor Oostenrijk in de lijst van leverbare boeken (VLB) bekendgemaakte minimumprijzen. Deze ongeoorloofde prijsconcurrentie treft verzoekster vooral in de onlinehandel zwaar, omdat het voor klanten zeer eenvoudig is om op het internet prijzen te vergelijken en de goedkoopste aanbieder te vinden. Het Oostenrijkse systeem van vaste boekenprijzen is – zoals empirisch onderzoek heeft aangetoond – gerechtvaardigd, omdat zij de verscheidenheid aan titels waarborgt en daardoor boeken als cultureel goed bevordert. Alle (buiten- en binnenlandse) importeurs zijn in dezelfde mate gebonden aan de door de uitgever vastgestelde prijzen en vereisten voor de aankondiging van kortingen, zodat er geen sprake is van discriminatie.

[5] **Verweerder** heeft onder meer aangevoerd dat het BPrBG 2023 strijdig is met het Unierecht, met name met de vrijheid van het verkeer van goederen als bedoeld in artikel 34 VWEU, en geeft derhalve in overweging om te verzoeken om een prejudiciële beslissing. Verweerder biedt de boeken aan op een internationaal internetplatform met een machtspositie op de markt, dat geen eigen marktplaats voor Oostenrijkse klanten exploiteert. Hij heeft als verkoper op dit platform niet de mogelijkheid om voor Oostenrijkse klanten andere prijzen te vermelden en geeft daarom vaste prijzen aan die hij volgens het Duitse Buchpreisbindungsgesetz (wet op de vaste boekenprijs; hierna: „BuchPrG”) in acht moet nemen (hierna: Duitse vaste boekenprijzen). Prijsconcurrentie met gevestigde handelaren is met name voor onlinehandelaren bepalend om toegang te krijgen tot de markt [zie arrest van 19 oktober 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung, C-148/15, EU:C:2016:776 (hierna: „arrest Deutsche Parkinson Vereinigung”).]. De strijdigheid met het Unierecht vloeit voort uit het feit dat de importeurs gebonden zijn aan de eindprijzen die uitgever heeft vastgesteld of aanbevolen voor de staat van uitgave, zodat importeurs geen prijs mogen

vaststellen die de kenmerken van de Oostenrijkse markt recht doet wedervaren [zie arrest van 30 april 2009, Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft, C-531/07, EU:C:2009:276 (hierna: „arrest Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft”)]. Oostenrijk kan de regeling niet rechtvaardigen met de bescherming van boeken als cultureel goed omdat het als minder restrictieve maatregel zijn btw-tarief voor boeken zou kunnen aanpassen aan het Duitse tarief (zie arrest van 23 december 2015, The Scotch Whisky Association, C-333/14, EU:C:2015:845, en arrest Deutsche Parkinson Vereinigung). Bovendien kan een dermate zwaarwegende ingreep in de markt zoals het systeem van vaste boekenprijzen volgens actuele empirische gegevens niet worden gerechtvaardigd met de bescherming van boeken als cultureel goed.

[6] De **rechter in eerste aanleg** heeft de vordering op grond van de hierboven weergegeven feiten toegewezen zonder andere vaststellingen. Reeds het feit dat verweerder de (lagere) Duitse vaste prijzen ook voor Oostenrijkse klanten op het platform aangeeft, moet worden opgevat als aankondiging van een prijs die lager is dan de Oostenrijkse minimumprijs in de zin van § 4, lid 1, gelezen in samenhang met § 7, lid 2, BPrBG 2023. De bepalingen van het BPrBG 2023 zijn als zuivere verkoopmodaliteit verenigbaar met artikel 34 VWEU, omdat in en buiten Oostenrijk uitgegeven boeken in dezelfde mate worden getroffen.

[7] De **rechter in tweede aanleg** heeft de beslissing bevestigd. Anders dan de rechter in eerste aanleg is hij ervan uitgegaan dat § 7, lid 2, BPrBG 2023 boekhandelaars die in andere lidstaten (met name in Duitsland) zijn gevestigd, meer raakt. Deze maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbepaling in de zin van artikel 34 VWEU is echter ter bescherming van boeken als cultureel goed gerechtvaardigd.

[8] De **verwijzende rechter** moet thans beslissen op het gewone beroep in *Revision* van verweerder tegen het arrest in hoger beroep.

[9] **Verweerder** voert in dit rechtsmiddel – anders dan verweerder in de parallele procedure C-302/25, 4 Ob 40/25y – in wezen aan dat nationale systemen voor vaste boekenprijzen voor de grensoverschrijdende elektronische handel in strijd zijn met Unierecht. Op het met afstand grootste onlineportaal voor de verkoop van boeken is het voor (Oostenrijkse en Duitse) onlineboekhandelaars feitelijk niet mogelijk om de tegenstrijdige prijsvoorschriften in Duitsland en Oostenrijk tegelijkertijd na te leven. Derhalve is er geen sprake van een verkoopmodaliteit, maar van directe discriminatie van buitenlandse onlineaanbieders. Het BPrBG 2023 voldoet in de actuele versie evenmin aan de eisen van het Hof in arrest Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft en is tevens op grond van empirische gegevens niet geschikt om de doelen van de wet te bereiken. Bovendien kan de bescherming van het „cultureel goed boek” geen minimumprijzen rechtvaardigen. Voorts kan Oostenrijk als minder restrictieve maatregel zijn btw-tarief van 10 % tot 7 % verlagen of in plaats bruto minimumprijzen, netto minimumprijzen voorschrijven.

C. Toepasselijke bepalingen

1. Unierecht

[10] Artikel 4, lid 3, VEU

[...] De lidstaten vergemakkelijken de vervulling van de taak van de Unie en onthouden zich van alle maatregelen die de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unie in gevaar kunnen brengen.

[11] Artikel 34 VWEU

Kwantitatieve invoerbepalingen en alle maatregelen van gelijke werking zijn tussen de lidstaten verboden.

[12] Artikel 36 VWEU

De bepalingen van de artikelen 34 en 35 vormen geen beletsel voor verboden of beperkingen van invoer, uitvoer of doorvoer, welke gerechtvaardigd zijn uit hoofde van bescherming van de openbare zedelijkheid, de openbare orde, de openbare veiligheid, de gezondheid en het leven van personen, dieren of planten, het nationaal artistiek historisch en archeologisch bezit of uit hoofde van bescherming van de industriële en commerciële eigendom. [...]

[13] Artikel 101 VWEU

Kwantitatieve invoerbepalingen en alle maatregelen van gelijke werking zijn tussen de lidstaten verboden.

[14] Artikel 167, lid 4, VWEU

De Unie houdt bij haar optreden uit hoofde van andere bepalingen van de Verdragen rekening met de culturele aspecten, met name om de culturele verscheidenheid te eerbiedigen en te bevorderen.

[15] Artikel 11 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”)

De vrijheid van meningsuiting en van informatie

(1) Eenieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen.

(2) [...]

[16] Artikel 16 Handvest

De vrijheid van ondernemerschap

De vrijheid van ondernemerschap wordt erkend overeenkomstig het Gemeenschapsrecht en de nationale wetgevingen en praktijken.

2 Österreichisches Bundesgesetz über die Preisbindung bei Büchern [Buchpreisbindungsgesetz 2023; bondswet op de vaste boekenprijs (BPrBG 2023), I 196/2022].:

Doel

§ 1 Deze bondswet is bedoeld ter bescherming van boeken als cultureel goed. Het moet een breed en hoogwaardig aanbod van boeken tegen redelijke prijzen voor het publiek zekerstellen. Met inachtneming van de bedrijfseconomische omstandigheden van de boekhandel moet de daarvoor noodzakelijke verscheidenheid aan titels middels een groot aantal verkooppunten worden gewaarborgd door de vaststelling van minimumprijzen voor de verkoop aan eindverbruikers.

Toepassingsgebied

§ 2 Deze bondswet is van toepassing op de uitgave en de invoer van Duitstalige boeken, elektronische boeken (e-books) en muziekitgaven, alsmede op de handel daarin.

Definities

§ 3 In de onderhavige bondswet wordt verstaan onder

- 1. uitgever: degene die bedrijfsmatig de publicatie, de productie en de verspreiding van een product in de zin van § 2 verzorgt;*
- 2. importeur: degene die bedrijfsmatig een product in de zin van § 2 in Oostenrijk invoert met het oog op de verhandeling ervan of bedrijfsmatig een product in de zin van § 2 in grensoverschrijdende handel verkoopt aan eindverbruikers in Oostenrijk;*
- 3. eindverkoper: degene die bedrijfsmatig producten in de zin van § 2 aan eindverbruikers verkoopt;*
- 4. eindverbruiker: degene die een product in de zin van § 2 voor andere doeleinden dan voor wederverkoop koopt;*
- 5. minimumprijs: de verkoopprijs inclusief btw, die niet mag worden verlaagd;*

[...]

Vaststelling van de prijs

(4) (1) *De uitgever of de importeur van een product in de zin van § 2 is verplicht, voor de door hem uitgegeven of door hem in Oostenrijk ingevoerde producten in de zin van § 2 een minimumprijs vast te stellen en bekend te maken.*

(2) *De importeur is gebonden aan de minimumprijs die door de uitgever voor Oostenrijk is aanbevolen. Indien er voor Oostenrijk geen minimumprijs is aanbevolen, mag de importeur geen lagere prijs vaststellen dan de minimumprijs die voor de staat van uitgave is vastgesteld of aanbevolen met aftrek van de voor de staat van uitgave geldende btw en vermeerderd met de voor Oostenrijk geldende btw.*

(3) *Een importeur die in een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER), producten in de zin van § 2 koopt tegen een van de gebruikelijke inkoopprijzen afwijkende lagere prijs, kan de door de uitgever voor de staat van uitgave vastgestelde of aanbevolen prijs, in geval van wederinvoer de door de nationale uitgever vastgestelde prijs evenredig aan het verkregen handelsvoordeel verlagen. Dit geldt niet wanneer de betrokken producten enkel zijn uitgevoerd met het oog op wederinvoer, teneinde deze bondswet te ontduiken.*

(4) *De vaststelling van een prijs door de importeur volgens de leden 1 tot en met 3 kan achterwege blijven, indien een dergelijke prijs voor een bepaald product in de zin van § 2 reeds is vastgesteld en overeenkomstig § 5, lid 1, is bekendgemaakt.*

[...]

Vaste prijs

§ 7 (1) *Eindverkopers mogen bij verkoop van producten in de zin van § 2 aan eindverbruikers de volgens § 4 vastgestelde minimumprijs met maximaal 5 % verlagen.*

(2) *Eindverkopers mogen in het economisch verkeer voor concurrentiedoeleinden een verlaging van de minimumprijs in de zin van lid 1 niet aankondigen.*

(3) *De verplichting van lid 1 geldt niet voor producten in de zin van § 2 waarvan de minimumprijs meer dan 24 maanden geleden voor het eerst overeenkomstig § 5 is bekendgemaakt en die meer dan zes maanden geleden zijn geleverd. Eindverkopers kunnen zich slechts op deze uitzondering beroepen wanneer zij de verkoop van dergelijke producten uitdrukkelijk als „magazijnverkoop” aankondigen. Deze uitzondering geldt niet voor eindverkopers die zelf ingevolge deze wet verplicht zijn om een minimumprijs voor deze producten vast te stellen en bekend te maken.*

(4) *De eindverkoper moeten aantonen dat aan de vereisten van lid 3 is voldaan.*

[...]

Overtredingen van de bepalingen inzake de prijsstelling en inzake de vaste prijs

§ 9 Overtredingen van § 4, leden 1 tot en met 3, § 5, lid 1, of § 7, leden 1 tot en met 3, zijn overtredingen in de zin van § 1 van de bondswet inzake oneerlijke mededinging 1984, BGBl. nr. 448/1984, in de betreffende geldende versie.

[17] 3. Het Duitse Buchpreisbindungsgesetz (van 2 september 2002, BGBl I, blz. 3448, laatstelijk gewijzigd bij artikel 23 van de wet van 8 oktober 2023, BGBl. 2023 I, nr. 272) bepaalt, anders dan in Oostenrijk, geen minimumprijs, maar een vaste prijs en omvat met betrekking tot de verkoop aan eindverbruikers geen regels inzake de uitvoer van boeken noch reclamebeperkingen:

§ 3 Vaste prijs

Eenieder die beroeps- of bedrijfsmatig boeken verkoopt aan eindafnemers in Duitsland, moet zich houden aan de prijs die volgens § 5 is vastgesteld. Dit geldt niet voor de verkoop van tweedehands boeken.

§ 5 Vaststelling van de prijs

(1) *Eenieder die boeken uitgeeft of importeert voor de verkoop aan eindafnemers in Duitsland is verplicht om voor de uitgave van een boek een prijs inclusief btw (eindprijs) vast te stellen voor de verkoop aan eindafnemers in Duitsland en op passende wijze bekend te maken. Hetzelfde geldt voor wijzigingen van de eindprijs.*

(2) *Eenieder die boeken importeert mag bij de vaststelling van de eindprijs, de door de uitgever van de staat van uitgave voor Duitsland aanbevolen prijs voor eindafnemers, inclusief de in Duitsland geldende btw, niet verlagen. Indien de uitgever geen prijs voor Duitsland heeft aanbevolen, mag de importeur bij de vaststelling van de eindprijs de door de staat van uitgave vastgestelde of aanbevolen nettoprijs van de uitgever voor eindafnemers, vermeerderd met de in Duitsland geldende btw, niet verlagen.*

(3) *Eenieder die als importeur in een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER), boeken koopt tegen een van de gebruikelijke inkooprijzen in de staat van inkoop afwijkende lagere prijs, kan de door de uitgever voor de staat van uitgave volgens § 2 vast te stellen eindprijs evenredig aan het verkregen handelsvoordeel tegen de gebruikelijke inkooprijzen in de staat van inkoop verlagen. In dit verband gelden kwantumkortingen die*

typisch zijn voor de branche en overeenkomstige verkoopvoorwaarden als onderdeel van de gebruikelijke inkooprijzen.

(4) *Uitgevers of importeurs kunnen de volgende eindprijzen vaststellen:*

1. *serieprijzen,*
2. *kwantumrijzen,*
3. *subscriptieprijsen,*
4. *speciale prijzen voor instellingen die bij de uitgave van bepaalde individuele uitgeverswerken contractueel in een voor de verwezenlijking van het werk doorslaggevende wijze hebben meegewerkt,*
5. *speciale prijzen voor abonnees van een tijdschrift bij de koop van een boek dat de redactie van dit tijdschrift heeft geschreven of uitgegeven, en*
6. *toeslagen voor de koop op afbetaling.*

(5) *De vaststelling van verschillende eindprijzen voor een specifieke titel door een uitgever of importeur dan wel hun licentienemer is toegestaan, wanneer dit objectief gerechtvaardigd is.*

§ 7 Uitzonderingen

(1) *§ 3 geldt niet voor de verkoop van boeken*

1. *aan uitgevers of importeurs van boeken, boekhandelaren of hun werknemers en vaste medewerkers voor eigen gebruik,*
2. *aan auteurs van zelfstandige publicaties van een uitgever voor eigen gebruik*
3. *aan leraren om het gebruik ervan tijdens het onderwijs te testen,*
4. *die wegens beschadiging of een ander gebrek als beschadigd exemplaar zijn gekenmerkt,*
5. *in het kader van een uitverkoop die beperkt is tot een periode van 30 dagen naar aanleiding van de definitieve sluiting van een boekhandel, voor zover de boeken afkomstig zijn uit de gewone voorraden van de sluitende zaak en tevoren met een redelijke termijn aan de leveranciers zijn aangeboden voor terugkoop.*

(2) *Bij de verkoop van boeken kunnen wetenschappelijke bibliotheken die toegankelijk zijn voor alle wetenschappelijk medewerkers op hun gebied, in aanmerking komen voor een korting van maximaal 5 procent, en algemeen toegankelijke gemeentelijke bibliotheken, deelstatelijke bibliotheken en*

schoolbibliotheken alsmede confessionele bibliotheken en die van de federale strijdkrachten en de federale politie voor een korting van maximaal 10 procent.

(3) In het geval van collectieve bestellingen van boeken voor het onderwijs in scholen die eigendom zijn van de overheid, van een privaatrechtelijke instelling met een publiek taak, of van particuliere scholen voor algemeen onderwijs die de status van vervangende openbare scholen hebben, geven de verkopers de volgende kortingen: [...]

(4) De eindverkoper verzuimt zijn plicht uit hoofde van § 3 niet, wanneer hij naar aanleiding van de verkoop van een boek

- 1. producten van geringe waarde of producten die in verhouding tot de waarde van het gekochte boek economisch niet significant zijn, afgeeft*
- 2. geringe kosten van de eindafnemer voor het bezoek aan het verkooppunt op zich neemt;*
- 3. verzendkosten of speciale aanschaffingskosten draagt; of*
- 4. andere bijbehorende diensten voor handelsdoeleinden levert.*

D. Motivering van de prejudiciële vragen

[18] 1. Dit verzoek om een prejudiciële beslissing moet worden opgevat als aanvulling op de prejudiciële verwijzing in zaak OGH 4 Ob 40/25y, Desch-Drexler, C-302/25, waarin het gaat om de toepasbaarheid van het beginsel van het land van oorsprong als bedoeld in artikel 3, lid 2, van richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt („richtlijn inzake elektronische handel”; hierna: „richtlijn 2000/31”), in verband met boekenprijzen. Uit de opmerkingen van de Europese Commissie alsook van verschillende lidstaten is gebleken dat nog andere Unierechtelijke vragen relevant zijn.

[19] 2. De prejudiciële verwijzing in de zaak Desch-Drexler, [OMISSIS] C-302/25, betreft de vraag naar de toepasbaarheid van de „onverminderde toepasselijkheidsbepaling” in artikel 1, lid 6, van richtlijn 2000/31. Voor de toepassing van de bepaling is echter vereist dat de nationale maatregel ter bevordering van de cultuur- en taalverscheidenheid voldoet aan de eisen van het Unierecht (zie artikel 1, lid 6, van richtlijn 2000/31: „met inachtneming van het Gemeenschapsrecht”, aldus ook Obwexer, *Buchpreisbindung und elektronischer Geschäftsverkehr*, *ecolex* 2025/68).

[20] De strijdigheid van het BPrBG 2023 met het Unierecht is in het onderhavige geval een centraal argument in verweerdere overwegingen in *Revision*.

[21] Ook de kennisgeving van het BPrBG 2023, met nummer 2022/0542/A, aan de Europese Commissie en het uitblijven van bezwaar van diens kant (zie Tönninger, *BPrBG3 [2023]*, § 12, punt 1) pleiten slechts prima facie voor de conformiteit van de Oostenrijkse regeling met het Unierecht (*Obwexer, Buchpreisbindung und elektronischer Geschäftsverkehr*, ecolex 2025/68).

[22] **3.** Het is juist dat de verwijzende rechter reeds in 2007 had verzocht om een prejudiciële beslissing met betrekking tot de verenigbaarheid van de vorige bepaling in het Oostenrijkse Buchpreisbindungsgesetz 2000 (hierna: „BPrBG 2000”) met het vrije verkeer van goederen en het beginsel van gemeenschapstrouw wegens ondermijning van het nuttig effect van de gemeenschapsrechtelijke mededingingsregels (4 Ob 172/07h, arrest Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft).

[23] Het Hof heeft toen de systemen van vaste boekenprijzen in beginsel aangemerkt als verkoopmodaliteiten (punt 20). De toenmalige Oostenrijkse regeling in BPrBG 2000 die importeurs van Duitstalige boeken verbiedt een prijs vast te stellen die lager is dan de door de uitgever in de staat van uitgave vastgestelde of aanbevolen prijs, beschouwde het Hof in verband met de minder gunstig behandeling van ingevoerde boeken als een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperving in de zin van artikel 28 EG (punt 21). De regeling kan noch door artikel 30 EG of artikel 151 EG noch door dwingende vereisten van algemeen belang worden gerechtvaardigd omdat het doel van de bescherming van boeken als cultuuro goed met voor de importeur minder restrictieve maatregelen kan worden bereikt, bijvoorbeeld door hem of de buitenlandse uitgever toe te staan een verkoopprijs voor de Oostenrijkse markt vast te stellen die de kenmerken van die markt recht doet wedervaren (punt 35).

[24] Als reactie op deze prejudiciële beslissing heeft de Oostenrijkse wetgever de thans geldende regeling vastgesteld, die voorwerp is van het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing. In plaats van de door de uitgever in de staat van uitgave vastgestelde of aanbevolen minimumprijs is de importeur nu gebonden aan de door de (eventueel buitenlandse) uitgever voor Oostenrijk vast te stellen minimumprijs, wanneer een dergelijke prijs bestaat.

[25] Volgens de totstandkomingsgeschiedenis is de wetgever ervan uitgegaan dat deze plicht om de prijs vast te stellen voor uitgevers en importeurs een toegestane verkoopmodaliteit is [OMISSIS].

[26] **4.** De conformiteit van de huidige regels in het BPrBG 2023 met het Unierecht is hiermee echter nog niet definitief opgehelderd om de volgende redenen:

[27] **4.1.** Het BPrBG 2000 sloot zowel de grensoverschrijdende als de elektronische handel in boeken uitdrukkelijk van haar toepassingsgebied uit. [OMISSIS]. Na de prejudiciële beslissing van het Hof in arrest Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft heeft de Oostenrijkse wetgever deze handel bij de

wijziging van 2014 in het toepassingsgebied van de wet opgenomen (Tonninger, *BPrBG [2023] Vor § 1*, punt 36).

[28] Om die reden moet de Duitse verweerder in het onderhavige geval het BPrBG 2023 ook bij de onlinehandel in boeken naleven, met dien verstande dat hij in de grensoverschrijdende directe handel zowel importeur als eindverkoper is.

[29] **4.2.** De derde prejudiciële vraag in zaak *Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft* luidde of het nationale wettelijke systeem van vaste boekenprijzen verenigbaar is met het kartelverbod in samenhang met het loyaliteitsvereiste voor de lidstaten [destijds artikel 3, lid 1, onder g), EG en de artikelen 10 en 81 EG]. Volgens verweerder is deze vraag thans ook relevant in het onderhavige geval. In het arrest *Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft* is deze vraag onbeantwoord gebleven, omdat hij toen alleen was gesteld voor het geval dat de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord.

[30] De advocaat-generaal heeft voor prejudiciële beslissing in die zaak daarom in overweging gegeven om deze vraag onbeantwoord te laten. Voor het geval dat de eerste vraag door het Hof bevestigend zou worden beantwoord, is zij inhoudelijk echter ook op de derde vraag ingegaan. In dit verband concludeerde zij dat de vorige regeling in het BPrBG 2000 in strijd was met artikel 10, lid 2, junctis artikel 3, lid 1, onder g), en artikel 81 EG, omdat het toenmalige Oostenrijkse systeem van vaste boekenprijzen geen zuiver nationaal systeem is (conclusie van advocaat-generaal Trstenjak in zaak *Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft*, C-531/07, EU:C:2008:752, punten 185 en 191, met verwijzing naar arrest van 10 januari 1985, *Leclerc/Au blé vert*, C-229/83, EU:C:1985:1, punt 20). Volgens het BPrBG 2000 mogen importeurs namelijk geen lagere eindprijzen vaststellen dan die door Duitse uitgevers voor de verkoop in Duitsland zijn vastgesteld, hoewel deze eindprijzen niet per se zijn gebaseerd op criteria die zijn afgestemd op de Oostenrijkse markt (conclusie van advocaat-generaal Trstenjak inzake *Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft*, C-531/07, EU:C:2008:752, punt 186).

[31] **4.3.** Ook volgens de thans geldende bepaling § 4, lid 2, tweede volzin, BPrBG 2023 mag de importeur geen lagere prijs vaststellen dan de minimumprijs die voor de staat van uitgave is vastgesteld of aanbevolen, met aftrek van de voor de staat van uitgave geldende btw en vermeerderd met de voor Oostenrijk geldende btw, indien de uitgever geen Oostenrijkse minimumprijs heeft aanbevolen.

[32] Derhalve kan ook thans niet worden uitgegaan van een zuiver nationaal systeem van vaste boekenprijzen. Bijgevolg moet worden nagegaan of Oostenrijk inbreuk maakt op artikel 4, lid 3, VEU, juncto artikel 101 VWEU, omdat het BPrBG 2023 het tot stand komen van met kartelrecht strijdige afspraken zou kunnen opleggen of begunstigen dan wel de werking ervan zou kunnen versterken (zie *Wollmann in Jaeger/Stöger*, *EUV/AEUV [2019]*, *Art. 101 AEUV*, punt 5, met verwijzing naar arrest van 9 september 2003, *CIF*, C-198/01, EU:C:2003:430).

[33] **4.4.** In de doctrine wordt de verenigbaarheid van de Oostenrijkse en Duitse systemen van vaste boekenprijzen met het Unierecht nog steeds verschillend beoordeeld (voor Unierechtelijke toelaatbaarheid: Wallenfels/Russ/Franzen, *Buchpreisbindungsgesetz [2025] § 1*, punten 45 e.v. met betrekking tot de Duitse juridische situatie, punten 73 e.v. met betrekking tot de Oostenrijkse juridische situatie; Zeiger, *Die Buchpreisbindung im digitalen Zeitalter: Zu ihrer Vereinbarkeit mit dem Unionsrecht – eine Analyse aus binnenmarktrechtlicher Perspektive*, EuR 2023, blz. 160; Paschke in Paschke/Berlit/Meyer/Kröner, *Hamburger Kommentar Gesamtes Medienrecht [2021] BuchPrG § 1*, punt 3; Zelger, *Die gesetzliche Buchpreisbindung – Wettbewerbsbeschränkung oder mit dem Kartellrecht vereinbar?*, ZUM 2021, blz. 1000; Russ, *Zehn Jahre gesetzliche Buchpreisbindung – eine Zwischenbilanz*, WRP 2013, blz. 24; Hanreich/Kuschej/Grohalla, *Buchpreisregelung in Europa [2010]*, blz. 168; voor schending van het kartelverbod: Roer, *Die Buchpreisbindung in Deutschland und Österreich [2022]*, blz. 252; Gruber, *Buchpreisbindung: der Anfang vom Ende?*, Aufsichtsrataktuell 2024, blz. 230; Gruber, *Buchpreisbindung: Des Kaisers neue Kleider*, ÖZK 2020, blz. 9; Wollmann, *Ist das österreichische Buchpreisbindungsgesetz mit Art. 4 Abs. 3 EUV iVm. Art. 3 Abs. 1 lit. b und Art. 101 AEUV vereinbar?*, in FS Canenbley, *Kartellrecht in Theorie und Praxis [2012]*, blz. 513 en [520]; voor schending van het vrije verkeer van goederen: Heidinger, *Gemeinschaftsrechtliche Aspekte der grenzüberschreitenden Buchpreisbindung*, MR 2006, 299; Roer, *Die Buchpreisbindung in Deutschland und Österreich [2022]*, blz. 318).

[34] **4.5.** De Europese Commissie heeft in haar opmerkingen met betrekking tot de prejudiciële verwijzing [OMISSIS] *Dresch-Drexler*, C-302/25, het standpunt verdedigd dat het verbod van aankondiging van toegestane kortingen in § 7, lid 2, BPrBG een onevenredige inbreuk vormt op de vrijheid van meningsuiting bedoeld in artikel 11 van het Handvest en de vrijheid van ondernemerschap bedoeld in artikel 16 van het Handvest.

[35] **5.** Deze vragen zijn bepalend voor de uitkomst van het geschil, omdat de verwijzende rechter in het kader van de behandeling van het rechtsmiddel in *Revision* ook eventuele secundaire gebrekkige vaststellingen in overweging moet nemen. Hij moet dus de lagere rechters andere vaststellingen in overweging geven, indien sommige argumenten van de partijen juridisch relevant zijn maar nog geen deel uitmaken van de vastgestelde feiten, bijvoorbeeld welke prijzen uitgevers en/of importeurs voor de door de partijen verkochte boeken voor welke markt hebben vastgesteld en welk nut de systemen van vaste boekenprijzen voor de door de wetgever nagestreefde doelen hebben.

[36] Daar noch sprake is van een acte clair noch alle rechtsvragen door de huidige prejudiciële beslissingen van het Hof zijn verduidelijkt, moet de verwijzende rechter die in laatste aanleg uitspraak doet, overeenkomstig artikel 267, derde alinea, VWEU het Hof verzoeken om een prejudiciële beslissing.

[38] [OMISSIS]

[OMISSIS]